

דמאי פרק ד'

3/4/2 . ת"ז 2/3 . . .

יש מקרים שבהם מוכרחים להזדקק לנאמנותו של העם הארץ. כגון בשבת או שנתערבה התר"מ עם הפירות או שהדירו והוא חתן שעתה נישא בכה"ג מותר לו לסמוך על הע"א (כך גם במשנה ו' מפני חיי נפש).

•

א. כששכח לעשר בערב שבת וכבר קדש היום יכול לסמוך ע"כ שאמר העם הארץ שעירשם. ויאכל רק באותה שבת. אבל מיד במוצש"ק אסור לו לאכול עד שיעשר, שגזרו אמירת שבת אטו אמירת חול. והטעם שהעם הארץ מחמת כבוד השבת ירא לשקר, שאינו עושה עבירות בשבת. כן גם יכול לסמוך על אדם אחר – שאינו נאמן בעצמו – שאומר שיודע שהם מעושרים אך ג"כ רק לאותה שבת.

אם נתערבה תרומת מעשר עם הפירות הרי יש כאן פחות ממאה (שהרי תרומת מעשר היא אחד ממאה) ונעשה מדומע ואסור באכילה. גם כאן יכול לסמוך על עדות העם הארץ שהוא כבר מעושר לדעת ר"ש שזורי.

והטעם מפני שכשיודע שיש כאן תרומה ודאית אימת תרומה עליו.

ב. המדיר את חבריו שאומר אם לא תאכל אצלי תהא מודר הנאה ממני (והוא חתנו מיד אחר החתונה לדעת הר"ב ולהרמב"ם אף בלי זה) מותר לו לאכול משום דרכי שלום למנוע מחלוקת שבת ראשונה. אבל בשבת השניה כבר אסור לו.

ת"ז - פ

• § 3/4/2

ג. בדמאי צריך להפריש כל מה שעם הארץ חשוד שלא הפריש עדיין. ולכן תרומה גדולה שלא היו חשודים להמנע מלהפריש אינו חייב להפריש אך מעשר ראשון שצריך ליתנו ללוי נמנעו מלהפריש מתוך שלא רצו להפסיד וכן מעשר שני שלא רצו לטרוח להעלותו לירושלים. אך מעשר עני נחלקו ר"א וחכמים אם נחשדו שלא להפריש או לא. ומ"מ ודאי שאינו חייב ליתנו לעניים שהרי ספק הוא אך המחלוקת אם צריך לקרוא שם וליחד לו מקום או לא. לר"א אי"צ אפי' לקרוא שם. כי העמי הארץ היו מפרישין מעשר עני כיון שהיו אוכלים אותו בעצמם. ולרבנן צריך לקרוא שם ולקבוע מקום בצפוננו או בדרומו אך אי"צ ליתן כיון שהוא ספק והעניים הרי הם כמוציא מחברו.

ד. מי שכבר קרא שם מערב שבת, או לתרומת מעשר של דמאי (של ודאי הלוי מפרישה) או למעשר עני אפי' של ודאי לא יפרישו בשבת שאסור ליתן תרומה ומעשרות לכהן בשבת. אבל אם הם רגילים אצלו וסמוכים על שולחנו מותר לו להאכילם בזה. אך חייב להודיעם שאוכלים תרומות ומעשרות שלא יהא נראה כמאכיל אורחיו בתרומות ומעשרות.

3/24/2 האם אפשר לסמוך על מי שאינו נאמן על המעשרות שהוא יאמר על מישהו אחר שהוא נאמן.

•

ה. אם אומר לשליח עם הארץ שיביא לו ממי שהוא נאמן א"א לסמוך עליו שהרי גם אם נתפסנו שלא היה נאמן יכול לומר לדעתי הוא כן נאמן. אבל כששולחו למישהו מסוים אי"צ לחוש שלא הלך אליו. אך כשאומר שהוא לא היה בביתו ולקח מאחר שנאמן לדעתו אינו נאמן (ואף שהיה מקום להאמינו במיגו שהיה יכול לומר שהביא ממי ששלחו אליו).

ו. הנכנס לעיר והוא אכסנאי ואין לו אפשרות לדעת מי דובר אמת יכול לסמוך על מי שמעיד על אחר אך לא כשמעיד על עצמו. וכל זה רק מפני חיי נפש. אבל אם מכיר אדם בעיר אסור לו לסמוך רק על המומחה.

3/24/2

גם אם יש מקום לחוש שגומלים זה את זה כגון שהלה אמר לו שסחורתו של השולח אליו היא הטובה ביותר (ישן עדיף מחדש) (לדעת רש"י הענין הוא הסחורה העדיפה ולדעת הר"ב הוא מטעם איסור אכילת חדש לפני העומר).

ז. חמרים ההולכים יחד בודאי גומלים זה את זה, ואינם נאמנים. ולר"י נאמנים שהקילו בדמאי כדי שירצו החמרים לבוא לעיר למכור כשיראו שמאמינים אותם.